

Regeringskansliet

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia e-post: li.spn@regeringskansliet.se

Dnr: LI2023/03666

Dnr: AM2023-235

**Yttrande över promemorian ”Kravet på anmälan för
komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett
enbostadshus ska tas bort”**

Stockholm den 2024-03-07

Karin Nilsson

Tillförordnad överintendent, ArkDes

Beredning

Stina Westlin

Strategisk utredare, ArkDes

Yttrande över promemorian ”Kravet på anmälan för komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett enbostadshus ska tas bort”

Statens centrum för arkitektur och design, ArkDes, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på promemorian ”Kravet på anmälan för komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett enbostadshus ska tas bort”.

ArkDes yttrar sig över betänkandet utifrån ansvarsområdet att verka för att det mål som riksdagen har fastställt för arkitektur, formgivning och design uppnås (Politik för gestaltad livsmiljö, Prop. 2017/18:110). ArkDes anser att promemorian berörs av frågor kopplade till politikområdet *Gestaltad livsmiljö*.

Sammanfattning av ärendet

I promemorian föreslås ändringar i plan- och byggförordningen (2011:338) som innebär att uppförande och tillbyggnad av ett komplementbostadshus, ändring av en komplementbyggnad till ett komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett enbostadshus inte ska kräva en särskild anmälan till byggnadsnämnden innan åtgärderna får vidtas. Förslagets avsikt är att fortsätta det arbete som påbörjades med Attefallsreformen, för att bland annat göra det lättare att bygga fler bostäder.

ArkDes ställningstagande

ArkDes avstyrker Landsbyggs- och infrastrukturdepartementets promemoria ”Kravet på anmälan för komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett enbostadshus ska tas bort”.

Tidigare remissvar till Bygglövsutredningen

ArkDes noterar att promemorians förslag kommer att genomföras samtidigt med Bygglövsutredningens (SOU 2021:47) övriga förslag och anpassas efter dessa. Med anledning av detta vill ArkDes även hänvisa till sitt tidigare remissvar (2021-10-06, ert dnr Fi2021/02366) kopplat till Bygglövsutredningens förslag vad gäller tillämpliga delar som inte särskilt anges i detta yttrande.

ArkDes synpunkter

Övergripande synpunkter

- ArkDes anser att promemorians förslag inte verkar för att uppnå det nationella målet för arkitektur, form och design.
- ArkDes vill framhålla att krav på anmälan, bygglov och bygglovsprövning fungerar som viktiga delar i processen att på ett demokratiskt och rättssäkert sätt skapa långsiktigt hållbara städer och landsbygd.
- ArkDes anser att vikten av långsiktigt hållbar, kvalitativ och omsorgsfull utformning av de byggda miljöerna behöver övervägas på ett mer initierat sätt innan beslut fattas om promemorians genomförande.

ArkDes synpunkter på promemorian

I utredningsdirektivet till Bygglovsutredningen (SOU 2021:47), som promemorian kopplar till, anges att det nya regelverket ska säkerställa ett långsiktigt hållbart byggande av bland annat bostäder. Ett långsiktigt hållbart byggande säkerställs, enligt ArkDes, främst genom bygglovregelverkets koppling till PBL:s materiella krav. ArkDes menar att de materiella kraven i PBL många gånger innefattar komplexa bedömningar - om arkitektoniska värden, om byggnadens eller områdets karaktär och om byggnadens påverkan på omgivningen - vilka kräver sakkunskap och erfarenhet. ArkDes anser därför att bostäder generellt sett alltid bör förprövas av samhället genom sakkunniga. Detta gäller såväl för de bostäder som kräver bygglov, som de bostäder som enbart kräver anmälan.

ArkDes anser att betydelsen av kraven på anmälan, bygglov, reglerna om prövning samt förutsättningarna för att ge bygglov som verkar för det nationella målet för arkitektur, form och design har underskattats i förslaget. I de fall där kravet på anmälan tas bort, görs enligt promemorians förslag en förskjutning från rådgivning och handläggning av ärendet mot tillsyn i efterhand. Detta är såväl mer resurskrävande som osäkert för byggherrar och grannar. Likaså ökar risken för att den byggda miljön skadas, i vissa fall permanent.

ArkDes menar att om ansvaret för dessa komplexa bedömningar, om bland annat arkitektonisk påverkan, skall föras över på de enskilda byggaktörerna, måste kommun och stat erbjuda god rådgivning och tydlig vägledning inför byggåtgärder, vilket behöver lyftas i regelverket. Rådgivningen måste ske proaktivt inför och

under byggskedet och inte enbart omfatta ett begränsat antal frågor som tekniska egenskapskrav, hälsa- och säkerhet och totalförsvarets intressen, utan även exempelvis platsens arkitektur-, konst-, kultur- och naturvärden, byggnadens placering, utformning och omgivningspåverkan, tillgänglighetsaspekter med mera. I annat fall styr regelverket inte tydligt mot ett långsiktigt hållbart byggande, och främjar inte arbetet att nå det nationella målet för arkitektur, form och design.

ArkDes har inga övriga synpunkter på remissen utöver ovan formulerade inspel.